

DOM

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
Patent- och marknadsdomstolen

DOM
2019-06-07
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
PMT 11550-18
PMT 16689-18

PARTER

Kärande

1. A. B

2. C. B

3. P. B

4. S. B

Ombud för kärande 1-4: Advokaterna H.W och H. E

Svarande

1. Bragnum Invest Holding AB, 559117-7885

2. Bragnum Invest (D) AB, 559117-7851

Dok.Id 2022441

Postadress
Box 8307
104 20 Stockholm

Besöksadress
Rådhuset,
Scheelegatan 7

Telefon
08- 561 654 70
E-post: stockholmstingsratt@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:00

3. Bragnum Invest (E) AB, 559117-7869

Ombud för svarande 1-3: A. S

DOMSLUT

1. Patent- och marknadsdomstolen avslår käromålen.

2. A. B, C. B, P. B och S. B ska solidariskt ersätta Bragnum Invest Holding AB, Bragnum Invest (D) AB och Bragnum Invest (E) AB för deras rättegångskostnader med 64 583 kr vardera, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för denna dom till dess betalning sker. Samtliga belopp avser ombudsarvode.

BAKGRUND

Den 3 juli 2017 registrerades företaget Bragnum Invest Holding AB och de två dotterbolagen Bragnum Invest (D) AB och Bragnum Invest (E) AB av Bolagsverket. Samtliga bolag har som verksamhet att direkt eller indirekt äga och förvalta lös egendom samt bedriva investeringsverksamhet inom Norden och därmed förenlig verksamhet, innefattande tillhandahållande av konsulttjänster inom rådgivning avseende fast och lös egendom till nordiska bolag.

Kärandena (fortsättningsvis benämnda ”Familjen B”), som samtliga bär efternamnet B, ansökte den 28 maj 2018 hos Bolagsverket om att företagsnamnet Bragnum Invest Holding AB skulle hävas eftersom det var förväxlingsbart med efternamnet B. Efter bestridande av Bragnum Invest Holding AB överlämnades ärendet genom beslut av Bolagsverket den 27 augusti 2018 till Patent- och marknadsdomstolen för vidare handläggning. Rättegången handläggs som mål PMT 11550-18.

Den 3 december 2018 väckte Familjen B talan mot Bragnum Invest (D) AB och Bragnum Invest (E) AB med yrkande om hävning av företagets registrerade företagsnamn (mål PMT 16689-18). Patent- och marknadsdomstolen beslutade den 15 januari 2019 att mål PMT 11550-18 och mål 16689-18 skulle handläggas gemensamt i en rättegång.

Bragnum Invest Holding AB, Bragnum Invest (D) AB och Bragnum Invest (E) AB betecknas fortsättningsvis gemensamt för ”Bolagen”.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Familjen B har yrkat att Patent- och marknadsdomstolen häver de registrerade företagsnamnen.

- Bragnum Invest Holding AB
- Bragnum Invest (D) AB, och
- Bragnum Invest (E) AB.

Vidare har Familjen B yrkat ersättning för sina rättegångskostnader.

Bolagen har bestritt yrkandena och yrkar för egen del ersättning för sina rättegångskostnader.

GRUNDER

Familjen B

Förstahandsgrunden

B är ett efternamn med särskilt skydd som är ägnat att utmärka tillhörigheten till en viss släkt. Bolagen har inte fått Familjen B:s medgivande att använda Bragnum som del av Bolagens företagsnamn.

Användningen av Bragnum som del av Bolagens företagsnamn medför en nackdel för bärarna av efternamnet bland annat då det ger intryck av att det föreligger ett särskilt samband mellan den verksamhet som bedrivs av Bolagen och den näringsverksamhet som Familjen B bedriver inom bland annat fastighetsförvaltning, trots att sådant samband inte finns. Det föreligger därmed en risk för förväxling, vilket också har skett, mellan det skyddade efternamnet Bragnum och användningen av Bragnum som del av Bolagens företagsnamn. Användningen utgör även hinder för Familjen B:s egen användning av efternamnet som bland annat företagsnamn.

Familjen B har därutöver lidit men i form av psykiskt obehag till följd av Bolagens användning av Bragnum som del av företagens företagsnamn. Detta då

Familjen B har upplevt det som negativt och obehagligt att få sitt namn förknippat och sammanblandat med annans näringsverksamhet som Familjen B inte har någon kontroll över och som är mycket närliggande den verksamhet som de själva bedriver.

Registreringen av Bolagens företagsnamn har därmed skett i strid med 2 kap. 6 § 1 lagen (2018:1653) om företagsnamn (fortsättningsvis benämnd "FL") jämfört med 15 §, 16 § och 23 § lagen (2016:1013) om personnamn (fortsättningsvis benämnd "namnlagen"). Det föreligger därmed grund för att häva företagsnamnen enligt 3 kap. 1 § FL.

Andrahandsgrunden

Om Bragnum främst skulle uppfattas som namnet på en ort, som påstås av Bolagen, är deras företagsnamn ägnade att vilseleda allmänheten. Bolagen har säte och adress i Stockholm. Den verksamhet som bedrivs i Bolagen saknar helt anknytning till en ort med namnet Bragnum. Varken Bolagens säte, adress eller verksamhet har därmed den anknytning till orten Bragnum som krävs för att företagsnamnen inte ska vara vilseledande enligt bestämmelsen i 2 kap. 2 § 5 FL.

Bolagen

Förstahandsgrunden

Företagsnamnet Bragnum är inte ägnat att uppfattas som någon annans efternamn med särskilt skydd. Användningen av företagsnamnet medför inte heller nackdel för bäraren av efternamnet.

Namnskyddet är svagare i FL än i namnlagen och därför ska inte vid bedömning om "förväxlingsrisk" föreligger enligt FL vägledning hämtas från namnlagens bestämmelser och rättspraxis.

Bragnum utgör beteckningen för flera orter, bebyggelser, trakter och geografiska platser i fyra olika kommuner i Västra Götalands län. Bragnum är i första hand ett geografiskt namn och inte ett efternamn. Allmänheten, den relevanta omsättningskretsen, uppfattar sålunda Bragnum i första hand som en geografisk beteckning och inte ett efternamn. Allmänheten uppfattar inte Bragnum som någon annans efternamn.

Familjen B är inte förhindrad att bedriva verksamhet under företagsnamn som innehåller efternamnet B. Även om så skulle vara fallet har Familjen B bedrivit näringsverksamhet under flera år utan att Familjen B ansett det önskvärt att den bedrivs under namnet B. Det förhållandet att Bolagen bedriver verksamhet under namnet Bragnum hindrar sålunda inte Familjen B från att fortsätta att bedriva sin verksamhet precis som den tidigare har bedrivits och kan därför inte anses utgöra en nackdel för dem.

Familjen B saknar i objektiv bemärkelse fog för att uppleva psykiskt obehag då efternamnet B har väldigt låg kännedom bland allmänheten. Bolagens verksamhet är inte heller sådan att den till sin art skulle medföra psykiskt obehag eller nackdel för Familjen B. Tvärtom är det fråga om verksamhet som Familjen B själv under lång tid bedrivit under annat företagsnamn. Familjen B:s påståenden grundar sig snarare på ett önskemål om att vara ensam om namnet, vilket inte ens är tillräckligt för att kunna vinna framgång enligt namnlagen.

Andrahandsgrunden

Företagsnamnet Bragnum är inte ägnat att vilseleda allmänheten.

Bolagen och deras verksamhet har en tydlig koppling till orten Bragnum. En av Bolagens grundare och Bolagens huvudägare, L. Ö, har en släktgård i Bragnum där han tillbringar mycket tid. L. Ö befann sig i Bragnum när Bolagen bildades och företagshandlingarna undertecknades. Orten Bragnum utgör

tillsammans med senare tillkomna kontor i Stockholm och Malmö en av tre fasta platser från vilka medarbetarnas arbete utförts och även framöver kommer att utföras. L Ö befann sig exempelvis i Bragnum när Bolagens första investering förhandlades och bindande avtal ingicks. Bolagen har alltsedan de bildades och innan deras respektive företagsnamn ifrågasattes från Familjen B:s sida återknutit till det geografiska arvet i sitt presentationsmaterial.

Oavsett Bolagen och deras verksamhets koppling till orten Bragnum, föreligger inte någon verklig risk för att allmänheten ska vilseledas på något relevant sätt avseende verksamheten som Bolagen bedriver. Allmänhetens kännedom om det geografiska namnet Bragnum är låg och det saknas någon vilseledande koppling mellan Ortsnamnet och den verksamhet som Bolagen driver.

OMSTÄNDIGHETER

Familjen Bragnum

Bakgrund

Efternamnet B har burits av Familjen B sedan början av 1900-talet och det är idag 14 personer som bär efternamnet varav samtliga tillhör en och samma släkt. Namnet har sitt ursprung i en släktgård samt småort med samma namn belägen i Essunga kommun i Västra Götalands län. Utöver denna småort förekommer Bragnum även som namn på ytterligare tre bebyggelser i Västra Götalands län samt som benämning på den trakt i vilka bebyggelserna är belägna.

Ägnat att uppfattas som efternamn

Bragnum är inte ett ord som är vanligt förekommande i det svenska språket och inte heller sådant att det främst uppfattas som ett geografiskt namn. Ordet Bragnum har ingen vedertagen språklig betydelse. Enbart det faktum att Bragnum förekommer som

namn på en småort samt som benämning på viss bebyggelse medför inte i sig att Bragnum främst ska anses uppfattas som ett geografiskt namn, vilket är kravet för att Familjen B:s namnrätt ska inskränkas. Mot bakgrund av att Bragnum endast förekommer som benämning på mycket små orter med liten befolkning och som i övrigt inte har något som gör orterna eller namnet på dessa kända för allmänheten i stort kan förekomsten av Bragnum som geografisk benämning inte anses känd i en sådan utsträckning att dubbelbetydelse föreligger. Bragnum uppfattas därmed av allmänheten främst som ett efternamn.

Nackdelsrekvisitet

Efternamnet B ingår som helhet i Bolagens företagsnamn. Bragnum utgör vidare den dominerande och särskiljande delen i Bolagens företagsnamn då övriga ord i namnen får anses vara beskrivande för den typ av verksamhet som bedrivs av Bolagen. Eftersom den särskiljande delen av företagsnamnen och det egenartade efternamnet Bragnum är identiska får det anses uppenbart att det finns en risk för att allmänheten förväxlar Bolagens företagsnamn med Familjen B:s efternamn.

Familjen B bedriver näringsverksamhet i flera företag, däribland Aleada Fastigheter AB och Handelshuset i Hallsberg AB, vilka är verksamma inom bland annat fastighetsförvaltning och förvaltning av finansiella instrument samt därmed förenlig verksamhet.

Familjen B har försökt registrera Bragnum Fastigheter AB och, efter föreläggande från Bolagsverket, Bragnum Organization Aktiebolag. Företagets verksamhet är bland annat att äga, förvalta och förvärva fastigheter samt finansiella instrument och därmed förenlig verksamhet. Bolagsverket har med hänvisning till bland annat företagsnamnet Bragnum Invest Holding AB anfört att hinder för registrering av ovan angivna företagsnamn föreligger. Det bör noteras att Bolagsverket konstaterade att Bragnum är ett ovanligt efternamn samt att den verksamhet som man ville bedriva ligger geografiskt nära den som bedrivs av Bolagen i Stockholm.

Familjen B har, som framgått ovan, som en direkt följd av Bolagens användning av Bragnum som del av deras företagsnamn varit förhindrade att i näringsverksamhet själva använda och registrera namnet. Bolagens användning av sina företagsnamn utgör därmed en olägenhet av praktisk betydelse vilken innebär en nackdel för Familjen B.

Det har även förekommit att det skett en faktisk förväxling mellan Bolagens och Familjen B. Exempel på sådan förväxling är att Familjen B flera gånger har blivit kontaktade och fått frågan om vad det är för typ av företag som de nu har startat. De företag som då har åsyftats är just Bolagen. Denna förväxling och bördan av att behöva redogöra för att det inte finns något samband mellan Familjen B och Bolagen utgör i sig en sådan praktisk olägenhet till följd av Bolagens användning av B som del av företagets företagsnamn som innebär en nackdel för Familjen B.

Utöver vad som har anförts ovan har familjen B även lidit ideella men i form av psykiskt obehag till följd av Bolagens användning av Bragnum som del av sina företagsnamn. Familjen Bragnum bedriver verksamhet i Stockholm som till sin natur är närliggande den typ av verksamhet som bedrivs av Bolagen och som Familjen B även hade för avsikt att bedriva i det företag som skulle bära det egna namnet. Efternamnet B har kommit att bli känt och bärare av renommé i denna bransch. Det föreligger därmed en klar risk för att allmänheten ges uppfattningen att den verksamhet som bedrivs av Bolagen har en koppling till Familjen B och dess verksamhet när så inte är fallet, vilket som framgår ovan också har skett. Familjen B upplever det som negativt och obehagligt att få sitt namn förknippat och sammanblandat med annans näringsverksamhet som Familjen B inte har någon kontroll över och som dessutom är mycket närliggande den verksamhet som Familjen B själv bedriver.

Vilseledande av allmänheten med avseende på geografiskt ursprung

Den s.k. sanningsprincipen inom företagsnamnskydd ska upprätthållas med kraft. Den skyddar ett allmänt intresse genom att allmänheten inte ska riskera att vilseledas om företags geografiska ursprung.

Bolagens verksamhet är inte på något yttre för allmänheten synligt sätt knuten till den geografiska platsen Bragnum och företagen har varken säte eller adress i orten Bragnum. Att en av Bolagens huvudägare – L. Ö – tillbringar mycket tid på gården i orten Bragnum, att denne befann sig fysiskt i Bragnum när Bolagen bildades, företagshandlingarna undertecknades och den första investeringen förhandlades och avtal ingicks samt att Bolagen i visst presentationsmaterial anknyter till orten Bragnum saknar relevans för frågan om Bolagens verksamhet har anknytning till orten Bragnum.

Bolagen

Bakgrund

Bragnum Invest Holding AB har registrerat företagsnamnet Bragnum i samband med bildandet av företaget i juli 2017. Bolaget är ett rent holdingbolag och kontrollerar i sin tur de båda fondbolagen Bragnum Invest (D) AB och Bragnum Invest (E) AB, vilka bedriver så kallad alternativ investeringsfondsverksamhet bestående av att investera i och utveckla onoterade nordiska företag.

Bolagen är registrerade hos Finansinspektionen och lyder under dess tillsyn. Det ska också tilläggas att Bolagen inte vänder sig till allmänheten i sin verksamhet. Bolagen har visserligen erhållit ett så kallat särskilt marknadsföringstillstånd från Finansinspektionen vilket ger Bolagen rätt att marknadsföra sina investeringsfonder till semi-professionella investerare (förutom till alla investerare som klassas som professionella). Det är dock relativt höga krav på privatpersoner för att dessa ska klassas som semi-professionella, bland annat måste deras investering i Bolagen vara

över en miljon kr, så någon marknadsföring mot allmänheten förekommer följaktligen inte.

Anledningen till Bolagens namnval har uteslutande geografisk grund. En av Bolagens grundare – L.Ö – har en släktgård i byn Bragnum i Grästorps kommun i Västergötland. Bragnum är en vanligt förekommande geografisk benämning. Det finns åtminstone fyra orter och ytterligare nio geografiska platser som heter eller innehåller ordet Bragnum i Västergötland. Den ort som är grunden för Bolagens namnval är inte samma ort som Familjen B refererar till i sin talan.

Bolagens verksamhet har en tydlig koppling till orten Bragnum. Bolagens grundare och huvudägare, L. Ö, har en släktgård i Bragnum där han tillbringar mycket tid. L. Ö befann sig i Bragnum när Bolagen bildades och bolagshandlingarna undertecknades. Orten Bragnum utgör tillsammans med senare tillkomna kontor i Stockholm och Malmö en av tre fasta platser från vilka medarbetarnas arbete utförts och även framöver kommer att utföras. L. Ö befann sig till exempel i Bragnum när Bolagens första investering förhandlades och bindande avtal ingicks. Bolagen har alltsedan de bildades och innan företagsnamnen ifrågasattes från familjens sida återknutit till det geografiska arvet i sitt presentationsmaterial.

Bolagsverket har i samband med registreringen av Bolagens företagsnamn gjort en officialprövning utifrån gällande rätt och praxis och därvid prövat företagsnamnen även mot efternamn. Bolagsverket har inte ansett att Familjen B:s namn utgör hinder mot registreringen av Bolagens företagsnamn där ordet Bragnum ingår. Det saknas anledning att frångå Bolagsverkets bedömning.

Ägnat att uppfattas som efternamn

Familjen B har ordagrant och utan någon form av tillägg eller anpassning tagit efternamnet Bragnum efter orten Bragnum i Essunga kommun, vilket skedde 1939.

Bragnum utgör beteckningen för flera orter, bebyggelser, trakter och geografiska platser i fyra olika kommuner i Västra Götalands län. Totalt förekommer Bragnum som beteckning på eller i hela 13 olika sådana platser, vilka samtliga allttjämt existerar och "lever". Även ändelsen "-um" signalerar starkt att det rör sig om en geografisk plats. Ändelsen betyder hem, boplats, gård. Den förekommer i åtskilliga ortsnamn såsom Bjärnum, Kvänum, Lerum, Gusum, Hasslum, Ringarum, Rörum, Ugglum, Verum, Helgum, Örum, Vedum, Byarum, Forserum, Svenarum, Ankarsrum, Virserum, Överum och Fåglum.

Allmänheten, den relevanta omsättningskretsen, uppfattar sålunda Bragnum i första hand som en geografisk beteckning och inte ett efternamn med endast 14 bärare. Detta visar även den av Familjen B utförda marknadsundersökningen. Personer som väljer att ta ett efternamn efter en geografisk plats kan inte få ett särskilt skydd mot att andra med anknytning till den geografiska platsen använder det geografiska namnet i sina verksamheter.

Bragnum är tveklöst ett ord med dubbelbetydelse. Det förekommer både som namn på ett flertal orter i Västra Götaland och som efternamn. Efternamnet är dessutom taget just efter en av orterna. Frågan om allmänheten har tillräcklig kännedom om ordet Bragnum som ortsnamn saknar dock betydelse sett till rekvisitets utformning. För det fall graden av kännedom bland allmänheten mot förmodan skulle anses ha någon betydelse menar Bolagen att kännedomen är tillräcklig för den geografiska betydelsen. Familjen B:s marknadsundersökning visar vidare på att associationen till en ort eller geografisk plats är 4,3 gånger större än associationen till ett efternamn.

Rekvisitet i hävningsgrunden baserad på efternamn handlar dock inte om huruvida ordet Bragnum främst uppfattas som ett namn på en ort eller geografisk plats. Tvärtom handlar det om huruvida ordet Bragnum "är ägnat att uppfattas som någon annans efternamn". Genom den av Familjen B återopade marknadsundersökningen är det visat att allmänheten inte uppfattar Bragnum som någon annans efternamn då

endast 0,8–1,2 procent av de tillfrågade personerna förknippar Bragnum med ett efternamn. Bolagen har inte heller haft någon avsikt att företagsnamnet Bragnum ska associeras med efternamnet helt enkelt eftersom grundarna till Bragnum inte kände till efternamnet vid registreringen av företagsnamnen. Redan av ovan angivna skäl ska sålunda käromålet ogillas vad gäller förstahandsgrunden.

Nackdelsrekvisitet

Användningen av företagsnamnet Bragnum ger inte intryck av att det föreligger särskilt samband mellan Bolagens och Familjen B:s verksamhet då Bragnum inte relaterar till ett efternamn utan till en geografisk plats.

Att Bolagens företagsnamn innebär hinder för Familjen B:s användning av släktnamnet som företagsnamn är inte en sådan nackdel som ska tillmätas någon betydelse då familjen B inte kan få ensamrätt till ett namn med dubbelbetydelse.

Familjen B har uppenbarligen inte heller ansett att dess verksamhet är förknippad med familjens namn då man inte historiskt använt det namn som ett kännetecken för verksamheten utan först agerat för att registrera företagsnamn och varumärke med ordet Bragnum efter det att man uppmärksammat Bolagens registreringar. Det är inte heller visat att Familjen B inte hade kunnat registrera företagsnamn innehållande ordet Bragnum, exempelvis med tillägg av förnamn, initialer eller liknande. Tvärtom har Familjen B medvetet och vid upprepade tillfällen ignorerat Bolagsverkets uppmaning att inkomma med justerat förslag till företagsnamn i enlighet därmed.

Familjen B är inte förhindrad att bedriva verksamhet under företagsnamn som innehåller efternamnet B. Även om så skulle vara fallet har Familjen B bedrivit näringsverksamhet under flera år (och i de flesta fall redan innan Bolagen registrerade sina företagsnamn) utan att den ansett det önskvärt att den bedrivs under

namnet Bragnum. Det förhållandet att Bolagen bedriver verksamhet under namnet Bragnum hindrar sålunda inte Familjen B från att fortsätta att bedriva sin verksamhet precis som den tidigare har bedrivits och kan därför inte anses utgöra en nackdel.

Vidare är Bolagens verksamhet inte av karaktären att den rimligen kan medföra något psykiskt obehag för Familjen B som kan tillmätas betydelse. Ordet Bragnum är inte allmänt förknippat med Familjen B utan snarare med geografiska platser. Bolagen bedriver indirekt investeringsverksamhet som står under Finansinspektionens tillsyn. Någon anledning till psykiskt obehag föreligger inte i objektiv mening på grund av verksamhetens karaktär. Det ska här tilläggas att den verksamhet Familjen B själva påstår sig bedriva eller önska bedriva handlar om investeringar, varför verksamhetens karaktär i sig knappast kan orsaka Familjen B psykiskt obehag.

Familjen B:s marknadsundersökning visar att sådant upplevt obehag saknar fog i objektiv bemärkelse då efternamnet B har väldigt låg kännedom bland allmänheten. Den väldigt begränsade kännedom som finns rör huvudsakligen efternamnets koppling till en fotbollsspelare och inte till Familjen B:s affärsverksamhet, varför det saknas fog för obehaget att Bolagens verksamhet ska sammankopplas med Familjen B:s affärsverksamhet. Det är sålunda inte visat att Bolagens användning av företagsnamn innehållande ordet Bragnum inneburit någon nackdel för Familjen B.

Vilseledande av allmänheten med avseende på geografiskt ursprung

Bolagen bedriver en investeringsverksamhet i Sverige och Finland. Löpande arbete utförs regelbundet i orten Bragnum av Bolagens personal. Även om Bolagen delvis bedriver denna från en ort med namnet Bragnum kan det, genom att anta och använda företagsnamn som innehåller ordet Bragnum, inte anses ge allmänheten intryck av att bedriven verksamhet har vissa egenskaper eller visst innehåll baserat på den

geografiska referensen, vilket t.ex. kan vara fallet när Ortsnamn används för att göra intryck av att ett livsmedel är framställt eller en produkt är tillverkad på en viss plats. Allmänhetens kännedom om orten Bragnum är också låg. Detta i förening med karaktären på Bolagens verksamhet utesluter att allmänheten skulle anta att resultatet av Bolagens verksamhet kommer från just orten Bragnum.

Det ska också tilläggas att Bolagen inte vänder sig till allmänheten i sin verksamhet. Bolagen har visserligen erhållit ett så kallat särskilt marknadsföringstillstånd från Finansinspektionen vilket ger Bolagen rätt att marknadsföra sina investeringsfonder till semi-professionella investerare (förutom till alla investerare som klassas som professionella). Det är dock relativt höga krav på privatpersoner för att dessa ska klassas som semi-professionella, bland annat måste deras investering i Bolagen vara över en miljon kr, så någon marknadsföring mot allmänheten förekommer följaktligen inte.

I förarbetena anges att varsamhet ska iakttas när registreringshindret om vilseledande med avseende på geografiskt ursprung ska tillämpas.

Kravet på allmänhetens kännedom om orten Bragnum i hävningsgrunden baserad på vilseledande är alltså mycket högre ställt och mer mångfacetterat än vad som eventuellt gäller för kännedom enligt hävningsgrunden baserad på efternamn. Det är därför varken ologiskt eller motsägelsefullt att tala om att kännedom kan vara tillräcklig enligt ett lagrum men otillräcklig enligt ett annat lagrum. Vad gäller hävningsgrunden baserad på vilseledande menar Bolagen med stöd av Familjen B:s marknadsundersökning att allmänhetens kännedom om orten Bragnum är låg. Mot denna bakgrund och karaktären av Bolagens verksamhet är det dessutom uteslutet att allmänheten skulle anta att resultatet av Bolagens verksamhet kommer just från orten Bragnum. Slutligen finns det inget i ortnamnet Bragnum som laddar Bolagens verksamhet med ett innehåll som riskerar att vilseleda allmänheten. Därmed är orten Bragnum inte tillräckligt känd i ett sådant sammanhang att ett vilseledande i FL:s mening kan anses föreligga.

BEVISNING

På Familjen B:s begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med P. B. och på Bolagens begäran har hållits förhör under sanningsförsäkran med verkställande direktören i Bragnum Invest Holding AB L. Ö. Parterna har därtill åberopat skriftlig bevisning.

DOMSKÄL

Inledande anmärkningar

På ett övergripande plan rör målet två frågor. Den första är om Bolagens företagsnamn ska hävas till följd av förekomsten av Familjen B:s efternamn. Den andra, som blir aktuell för domstolen att ta ställning till om den första frågan besvaras nekande, är om Bolagens företagsnamn är ägnade att vilseleda allmänheten.

Parterna har i sin argumentation kring den första av de två ovan redovisade frågorna bland annat förhållit sig till vissa äldre och inte refererade avgöranden från hovrätterna. Avgörandena har visserligen inte en prejudicerande verkan, men domstolen har med hänsyn till parternas argumentation trots allt funnit anledning att beröra aktuella avgöranden.

Rättsliga utgångspunkter

Den 1 januari 2019 ersattes firmalagen (1974:156) av FL. Med vissa undantag, som i målet inte är av relevans, är den nya lagen enligt punkten 4 i övergångsbestämmelserna tillämplig även på företagsnamn som registrerats före ikraftträdandet. Domstolen har vid sin prövning således tillämpat FL.

Ett företagsnamn får enligt 3 kap. 1 § första stycket 1 och 2 FL hävas om det registrerats i strid mot lagen eller annan författning och registreringen fortfarande strider mot lagen.

Ett företagsnamn får enligt 2 kap. 6 § 1 FL inte registreras om det innehåller eller består av något som är ägnat att uppfattas som någon annans efternamn som har särskilt skydd eller någon annans kända konstnärsnamn eller likartat namn, om användningen av företagsnamnet skulle medföra nackdel för bäraren av namnet och namnet inte uppenbarligen syftar på någon sedan länge avliden.

Enligt 23 § första stycket namnlagen finns ett särskilt skydd för den som enligt 15 § har ett administrativt skydd för sitt efternamn.

Det följer av 15 § första stycket 1 jämförd med 16 § första och andra stycket namnlagen att en person inte får byta till ett efternamn som lätt kan förväxlas med ett efternamn som bärs av färre än 2 000 personer om inte namnet någon gång burits av fler än 2 000 personer. Ett efternamn som uppfyller de nämnda förutsättningarna har således ett administrativt skydd och därmed också ett särskilt skydd.

Enligt 2 kap. 2 § 5 FL får ett företagsnamn inte registreras om det är ägnat att vilseleda allmänheten. Företagsnamnet får också enligt 3 kap. 1 § andra stycket 4 hävas om det efter det att registrering skett blivit vilseledande.

De känneteckensrättsliga reglerna om skydd för näringskännetecken och varukännetecken bör enligt motiven till FL samordnas så långt det är möjligt (se prop. 2017/18:267 s. 204). De bestämmelser i FL som är aktuella i målet ansluter också nära till 2 kap. 7 § första stycket 2 och 2 kap. 10 § 2 varumärkeslagen (2010:1877). Enligt domstolen kan mot denna bakgrund ledning för tillämpningen av FL:s bestämmelser även sökas i rättspraxis, förarbeten och doktrin på det varumärkesrättsliga området (se här till även Essén m.fl., Firmarätt – företagsnamn i praktiken, 2 uppl., s. 104 ff.).

Bedömningen i detta fall

Förstahandsgrunden

Inledningsvis konstaterar domstolen att frågan om ett registrerat företagsnamn borde ha registrerats eller inte ska prövas enligt lagen om företagsnamn och inte namnlagen (se prop. 2015/16:180 s. 117). Även om det särskilda skyddet för ett efternamn regleras i namnlagen ska således prövningen av om ett företagsnamn ska hävas ske med utgångspunkt i 2 kap. 6 § 1 FL.

Av utredningen framgår att 14 personer, dvs. väsentligt färre än 2 000 personer, bär efternamnet B och att namnet inte heller i förfluten tid har burits av fler än 2 000 personer. Namnet har därmed ett särskilt skydd enligt namnlagen. Domstolen har således att gå vidare till att pröva om ett eller flera av företagsnamnen Bragnum Invest Holding AB, Bragnum Invest (D) AB och Bragnum Invest (E) AB är ägnade att uppfattas som Familjen B:s efternamn och om användningen av företagsnamnen är till nackdel för Familjen B.

Vad som närmare avses med uttrycket ”ägnat att uppfattas som någon annans efternamn” anges inte i 2 kap. 6 § 1 FL. Av förarbetena framgår dock att i uttrycket ligger att det ställs större krav på likhet mellan efternamnet och företagsnamnet än vad som gäller för förväxlingsskydd (se prop. 1974:4 s. 213). Dessutom framgår av förarbetena att utformningen av uttrycket innebär att namnskyddet kan inskränkas för namn med s.k. dubbelbetydelse (se prop. 2009/10:225 s. 496 och s. 196 f. samt SOU 2001:26 s. 317 f. och s. 322). Med dubbelbetydelse avses ord vars semantiska primärbetydelse är en annan än att vara namn. Exempelvis kan det vara fråga om ord som främst uppfattas som beteckningar för geografiska platser (se SOU 2001:26 s. 318 och Lars Holmqvist, Varumärkens särskiljningsförmåga, 1999, s. 329 f.).

Bolagens företagsnamn är uppbyggda på så sätt att – utöver beteckningen för aktuell associationsform – namnet Bragnum förekommer i kombination med ord som

betecknar den verksamhet Bolagen bedriver. Dotterbolagens företagsnamn innehåller härutöver även bokstaven E respektive D inom parentes. Det ordelement i företagsnamnen som framträder som dominant är enligt domstolen ordet ”Bragnum”. Eftersom dominanten i företagsnamnen, som i övrigt innehåller beteckningar som beskriver verksamheten, är identiskt med efternamnet Bragnum föreligger en risk för förväxling mellan företagsnamnen och efternamnet. Domstolen har därför att gå vidare till att pröva om namnet Bragnum har en s.k. dubbelbetydelse och det med anledning härav ska göras en inskränkning av namnskyddet.

Av utredningen framgår att ordet Bragnum, vid sidan av att vara ett efternamn, förekommer i Lantmäteriets förteckning över Ortsnamn som namn på orter, bebyggelser och trakter i fyra olika kommuner i Västra Götalands län. Till skillnad från Svea hovrätts avgöranden i målen Rosenvik och Halifax (se NIR 1995 s. 436 f., NIR 1988 s. 414 f. och NIR 1993 s. 633 f.) är det här fråga om officiella beteckningar på orter i Sverige. Den omständigheten att ordet Bragnum förekommer som en beteckning på ett flertal geografiska platser i landet talar enligt domstolen med betydande styrka för att ordet främst är ägnat att uppfattas som en geografisk beteckning och inte som annans efternamn. Ordbildningen med ändelsen ”-um”, som har betydelsen hem, boplats eller gård och förekommer i ett stort antal Ortsnamn, talar också det för att ordet främst är ägnat att uppfattas som namnet på en geografisk plats.

Mot bakgrund av det ovan anförda bedömer domstolen att det är den geografiska karaktären som dominerar hos ordet Bragnum varför namnskyddet är inskränkt. Den marknadsundersökning parterna åberopat som visar att endast en mycket liten del av målgruppen kopplar ordet Bragnum till antingen en geografisk plats eller ett efternamn förändrar inte denna bedömning.

Bolagens företagsnamn kan således inte anses ägnade att uppfattas som annans efternamn. Redan av detta skäl kan Familjen B:s käromål inte bifallas enligt förstahandsgrunden. Domstolen finner trots detta anledning att pröva om Bolagens företagsnamn kan anses vara till nackdel för Familjen B.

Vid sidan av att ett företagsnamn ska vara ägnat att uppfattas som annans efternamn används i 2 kap. 6 § 1 FL rekvisitet att användningen av företagsnamnet skulle vara till nackdel för bäraren av namnet. Att bäraren av namnet vill vara ensam om namnet är i regel inte – enligt vad Högsta domstolen uttalat i NJA 1985 s. 563 – tillräckligt för att uppfylla rekvisitet. Enligt samma avgörande gäller även att den som antar ett efternamn, där hela eller större delen av namnet leder sitt ursprung från en geografisk benämning, får räkna med en viss risk för förväxling med likartade eller snarlika sammansättningar med samma anknytning. Vid bedömningen av rekvisitet nackdel kan även rent ideella intressen beaktas, det vill säga om namnhavaren satts i relation till näringsidkaren eller dennes verksamhet och till följd av detta lider beaktansvärt psykiskt obehag.

Det kan inledningsvis konstateras att efternamnet Bragnum är identiskt med ortsnamnet Bragnum (situationen motsvarar således inte den som förelåg i Svea hovrätts avgörande i målet Rebo, se NIR 1995 s. 439 ff.). Att Familjen B nekats registrering av företagsnamnet för ett nybildat aktiebolag där ordet Bragnum ingår betyder vidare inte att varje annat företagsnamn som innehåller ordet skulle nekats registrering. Visserligen medför Bolagens företagsnamn en viss begränsning för Familjen B vad gäller användningen av ordet Bragnum som företagsnamn, men detta får i förevarande fall enligt domstolen anses som godtagbart eftersom namnet helt svarar mot ett ortsnamn. Till skillnad mot det tidigare nämnda avgörandet i målet Rebo är det inte heller visat att någon i sammanhanget relevant goodwill är knuten till namnet Bragnum, som kunde inverka på bedömning av vilka begränsningar som kan godtas i möjligheterna att använda namnet i ett företagsnamn. Omständigheterna är enligt domstolen sammantaget inte sådana att Bolagens användning av de aktuella företagsnamnen kan anses medföra någon beaktansvärd praktisk olägenhet för Familjen B.

Vad gäller det ideella intresset har P. B i förhör berättat att den som sköter bokföringen i Familjen B:s bolag trott att Bolagen var Familjen B:s bolag och därvid ställt sig frågande till varför han inte fått uppdraget att sköta

bokföringen i de bolagen. Vidare har av förhöret framgått att S. B vid några tillfällen i sociala sammanhang fått frågor om han gett sig in i investeringsbranschen eller liknande. Dessa händelser har enligt P. B hos honom och övriga i Familjen B gett upphov till ett psykiskt obehag.

Patent- och marknadsdomstolen finner inte någon anledning att betvivla vad P. B berättat om att han och andra familjemedlemmar upplevt det påfrestande och jobbigt att sättas i samband med Bolagen och deras verksamhet. Vad som framkommit om hur Familjen B i ytterst begränsad utsträckning satts i samband med Bolagens verksamhet är enligt domstolen emellertid, särskilt med beaktande av inriktningen på Bolagens verksamhet och avsaknaden av marknadsföring av verksamheten, inte tillräckligt för att det ska anses vara fråga om ett beaktansvärt psykiskt obehag.

Familjen B har således inte heller visat att Bolagens användning av ordet Bragnum i sina företagsnamn innebär nackdel för Familjen B i den mening som avses i 2 kap. 6 § 1 FL.

Andrahandsgrunden

För företagsnamn anses allmänt sett gälla en princip om att ett företagsnamn till sitt innehåll ska överensstämma med sanningen (se prop. 1974:4 s. 170). Principen kommer till uttryck i 2 kap. 2 § 5 FL där det anges att ett företagsnamn inte får registreras om det är ägnat att vilseleda allmänheten. Ett vilseledande innebär att ett allmänt intresse åsidosätts genom att allmänheten löper en fara för att missledas om den prestation som erbjuds och förfarandet kan också framstå som bedrägligt (se Essén m.fl., Firmarätt – företagsnamn i praktiken, andra uppl., s. 95). Det huvudsakliga syftet med bestämmelsen är därmed ett annat än det skydd för annans privaträtt som kommer till uttryck i 2 kap. 6 § 1 FL.

De exempel på vilseledande situationer som särskilts lyfts fram i motiven är att företagsnamnet innehåller en felaktig uppgift om den associationsform i vilken verksamheten bedrivs, företagsnamnets innehåll strider mot uppgift som lämnats om verksamhetens art, företagsnamnet innehåller en beståndsdel som ger den en officiell prägel, eller att företagsnamnet oriktigt ger sken av samhörighet med ett statligt företag eller en statlig eller kommunal institution (se prop. 1974:4 s. 212 f.). Bolagens företagsnamn har inte ett innehåll som svarar mot någon av de i motiven särskilt utpekade fallen när ett vilseledande kan vara för handen.

I juridisk doktrin har, med hänvisning till ett avgörande från Kammarrätten i Stockholm 1989, också uttalats att om ett företagsnamn har en ortsanknytning ska, för att företagsnamnet inte ska vara vilseledande, bolagets säte, adress eller verksamhet ha anknytning till angiven ort (se Essén, m.fl., Firmarätt – företagsnamn i praktiken, andra uppl., s. 99 och där angivet avgörande av Kammarrätten i Stockholm).

Bolagen har vare sig säte eller adress i orten Bragnum som förekommer i företagsnamnen. Denna omständighet måste dock i och för sig inte medföra att företagsnamnen är ägnade att vilseleda allmänheten. För att så ska vara fallet bör enligt domstolen företagsnamnen i vart fall medföra att det uppstår en tillräckligt allvarlig risk för att allmänheten missleds om den prestation som erbjuds (jfr för varumärkesrättens vidkommande EU-domstolens dom i mål C-259/04, EU:C:2006:215, Elizabeth Florance Emanuel mot Continental Shelf 128 Ltd, punkten 47).

Vad gäller Bolagens företagsnamn visar inte utredningen på att allmänheten genom innehållet i namnen skulle ha missletts om vilken prestation som erbjuds av Bolagen. Inte heller är omständigheterna sådana att det kan anses finnas en allvarlig risk för att allmänheten skulle vilseledas om prestationerna. Det kan också konstateras att utifrån vad L. Ö berättat så har Bolagens verksamhet en viss anknytning till orten. Bland annat bedriver Bolagen viss verksamhet från L.Ö:s släktgård, som är

belägen i orten Bragnum. Bolagens företagsnamn är därmed enligt domstolen inte ägnade att vilseleda allmänheten.

Sammanfattning

Patent- och marknadsdomstolen har funnit att det vare sig finns grund för att häva Bolagens företagsnamn med anledning av förekomsten av efternamnet B eller för att företagsnamnen skulle vara ägnade att vilseleda allmänheten. Käromålen ska således avslås.

Rättegångskostnader

Med den utgång målen har fått ska Familjen B solidariskt betala Bolagens rättegångskostnader. Vad Bolagen har yrkat får anses utgöra ersättningsgilla och skäliga kostnader för ombudsarvode. Någon särskild fördelning av kostnaderna på de tre svarandeparterna har inte gjorts av Bolagen. Kostnaderna ska under sådana förhållandena fördelas med en tredjedel på var och en av dem.

HUR MAN ÖVERKLAGAR se domsbilaga 1 (PMD-02)

Överklagande, ställt till Patent- och marknadsöverdomstolen, ska ha kommit in till Patent- och marknadsdomstolen senast den 28 juni 2019. Det krävs prövningstillstånd.

Malou Lindblom

Daniel Severinsson

Peter Adamsson

Hur man överklagar

Dom i tvistemål, Patent- och marknadsdomstolen

PMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandet har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv Patent- och marknadsdomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Patent- och marknadsöverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövnings-tillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Det är inte säkert att du kan lägga fram nya bevis. Vill du göra det ska du förklara varför du inte lagt fram bevisen tidigare.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att motparten ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till Patent- och marknadsdomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Patent- och marknadsdomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar domstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Patent- och marknadsöverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Patent- och marknadsöverdomstolen

När överklagandet kommer in till Patent- och marknadsöverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Patent- och marknadsöverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att Patent- och marknadsdomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om Patent- och marknadsdomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med Patent- och marknadsdomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Patent- och marknadsöverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Patent- och marknadsöverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Patent- och marknadsöverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Patent- och marknadsöverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvillan förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen

beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se